

शासिक

अयोग

क्र. नं. १६०

संस्कृत

संस्कृत

॥

वृत्तबंध

॥

3395

(1)

(2)

(2A)

श्रीगणेशायनमः॥ अथोपनयनं ॥ तत्रशुक्लसमयेरविगुरुचंद्रादीशुद्धौगर्भाष्टमेद्वे
जन्माष्टमेवानुकल्पेषोडशाभ्यंतरसंवत्सरांतरेपिब्रह्मवर्चसकामस्ययंचमेषुदगयने॥ आ
पूर्यमाणपक्षेणध्यायषष्टीरिक्ताद्यतिरीक्तनिथोरविगुरुशुक्लकान्यतमवारेमध्याह्नादघ्नी
कुमारपित्रामातृपूजापूर्वकाभ्युदयिकेकृते॥ तद्वावे आचार्येणैवकृतेअष्टब्राह्मणान्माणवकं
चभोजयित्वा॥ तत्रमाणवकंभोजनययः पानमात्ररूपं तथाच बह्वचारी शंखलिरव
तौ पयोसवाग्वाङ्क्षाहाराः यथासंख्यादिजातीना॥ सशिरवकृतक्षौरयथाकुलाचारंवा॥
स्नानानंतरंयथाशक्त्यलंकृतंकृत्वा॥ अत्रैवाचार्यवरणं॥ अद्यामुकमासेमुकपक्षेमुकतिथौ
अमुकगोत्रस्यामुकशर्मणाः समास्मिन्नुपनयनकर्मणीअमुकगोत्रममुकशर्माणांब्राह्मण

ब्र.

१

(3)

मेभिः॥ पुष्पचंदनयज्ञोपवीतसुद्रिकाश्रीफलालंकृतकरणवासोभिराचार्यात्वेन त्वामहं
वृणे इति ब्राह्मणं वृणुयात्॥ वृतोस्मितिप्रतिवचनं॥ ततो बहिः शालायां तुषकेशशर्करादि
शून्यपरिस्कृतभूमौ आचार्यैर्गणेशादिपूजनमभिस्थापनं च कुर्यात्॥ तद्यथा॥ तस्य हस्त
परिमितां चतुरस्रां भूमिं कुशौपरिसमृद्धा॥ तानैशान्याः निक्षिप्य गोमये दकेनोपलिप्य॥
स्त्रुवमूलेन स्फेनवा प्रादेशमात्रमुत्तरोत्तरक्रमेण त्रिरुल्लिख्य॥ उल्लेखनक्रमेणामिकांशुष्ठा
भ्यामुद्धृत्य॥ ऐशान्यादिशि स्थापयेत्॥ जलेनाभ्युक्ष्य॥ नवीनकांस्येनाग्निमानीय॥ स्वा
भिसुरवं निदध्यात्॥ ततः कुमारमाचार्यः शिष्यद्वारानैः पश्चाद्दक्षिणपार्श्वे वस्थाययति
॥ ततः कुमारबद्धजलां संबोध्य ॐ ब्रह्मचर्यमागामिति ब्रूहि इति प्रेषानंतरं ॐ ब्रह्मच

१

(3A)

र्यमागामितिकुमार आह ॥ ततः ॐ ब्रह्मचर्यसानीति ब्रूयाचार्याः ॥ ॐ ब्रह्मचर्यसानी
तिकुमाराः ॥ अथमाणावकमाचार्योवासः परिधाययति ॥ तत्राचार्यपठनीयोमंत्रः ॥ ॐ
येनेन्द्रायबृहस्पतिर्वीसः ॥ पर्यदधादमृतं तेनत्वापरिददाम्यायुषेदीर्घायुत्वायबलापवर्च
से ॥ ततोस वाकस्यद्विराचमनं ॥ अथमाणावकवेष्टनत्रयेणप्रवरंयंथीयुतांकृत्वामेख
लामाचार्यं ॥ तितत्रोमाणवकपठनीयामंत्रः ॥ ॐ इयंदुरुक्तं परिवाधमानावर्णपवित्रं
पुनर्तीम आगात् ॥ प्राणापानाभ्यांबलमादधानास्वसादेवीसभगामेखलेयं ॥ ॐ युवास्त
वासाः आगात्सउश्रेयान्भवतिजायमानः ॥ तंधीरासः कवयउन्नयंतिस्वाध्योमनसादेवयं
तः ॥ इतिवा ॥ ततोब्रह्मणेभ्यः सपूगयशोपवितभ्रांडाष्टतयंदद्यात् ॥ तत्रसंकल्पः ॥ पूर्वे

व.

२

(५)

करुणविशेषणविविशिष्टायाममुकपक्षेममुकतिथौ अमुकगोत्रस्यमुकशर्मणोममोप
नयनांगभूतसंपूजयज्ञोपवीतभाडांष्टतयन्नानानागोत्रभ्यो ब्राह्मणभ्यो हंसंप्रदद ॥ य
ज्ञोपवीतपरिदधातिमाणवकः ॥ ॐ यज्ञोपवितमितिपरब्रह्मऋषिलिंगोक्तदेवतात्रि
ष्टुपछंदः ॥ उपवीतपरिदधानेविभियोगः ॥ ॐ यज्ञोपवीतंपरमंपवित्रंप्रजापतेर्यत्
सहजंपुरस्तात् ॥ आयुष्यमग्रं प्रतिमुंच सुभ्रं यज्ञोपवीतंबलमस्तुत्तेजः ॥ इतिमंत्रे
ण ॥ ॥ तदनंतरं ऐणेयमजिनंतूष्णीपरिधत्ते ॥ ततोमाणवकं आचार्योमुकगो
त्रममुकशर्मणंब्रवीत ॥ माणवककेशपरिमितपालाशदंडमाचार्यस्तस्मैतूष्णी
प्रप्रच्छति ॥ तंचदंडं ॥ ॥ ॐ योमेदंडः परायत्तद्वैहाय ॥

२

(4A)

सोधिभूम्यां तमहं पुनराददास्यापुषे ब्रम्हणे ब्रम्हवर्चसाय इति मंत्रेण माणवको गृह्णाति त
तो वारिणा स्वमंजलीं पूरयित्वा कुमारस्यांजलीं तेनैव जलेन पूरयेदाचार्यः ॐ आपो हि ष्ठा
मयो भुवस्तान उर्जो दधातनः महेश्वराय चक्षसे ॐ यो वः शिवतमोरसस्तस्य भाजयते
हनः उशतीरीवमातरः ॐ तस्मा अरंगमामवो यस्य क्षयाय जित्वथ आपो जनयथाचनः
एभिस्त्रीभिर्मंत्रैः ततः सूर्यमुदीक्षस्वेत्याचार्यप्रेषानंतरं ॐ तच्चक्षुर्देवहीतं पुरस्ता
च्छुक्रमुच्चरत् पश्येमशरदः शतं जीवेमशरदः शतं शृणुयामशरदः शतं प्रब्रवामशरदः शं
तं मदीनास्यामशरदः शतं भूयश्चशरदः शतात् इत्यनेनादित्यं पश्येत् कुमारः अथ कु
मारस्य दक्षिणा संसह दयं दक्षिणाहस्तेन स्पृशत्याचार्यः ॐ मम व्रते ते हृदयं दधामि

ब्र.

३

(5)

ममचित्तमनुचित्तं ते अस्तु ममवाचमेकमना जुषस्व बृहस्पतिष्ठा निपुनक्तु मह्यं इति मं
त्रेण अथ आचार्यः कुमारस्य दक्षिणहस्तं गृहीत्वा तं पृच्छति ॐ को नामासि श्रीश्च
मुकशर्मा हिंभो इति कुमार आह कस्य ब्रह्मचर्यं सीताचार्यो वदति भवतः इति कुमारः पु
नराचार्यो भाषते इंद्रस्य ब्रह्मचार्यं स्यात्पितराचार्यं स्तवाहमाचार्यं स्तवश्रीं अमुक
शर्मान् इति अथ बद्धजलीं माणवकं पूर्वादिदक्षप्रदिक्षिणमुपस्थानं कारयति त
त्राचार्यस्य मंत्रपाठः ॐ प्रजाप्रतयेत्वा परिदधामीति प्राच्यां ॐ देवाय त्वासवित्रे
परिदधामीति दक्षिणस्यां ॐ अग्नये स्त्वौषधिभ्यः परिदधामीति प्रतीच्यां ॐ द्यावा
पृथिविभ्यां त्वा परिदधामिति उदीच्यां ॐ विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्यः परिदधामित्यधः

३

(5A)

ॐ सर्वेभ्यस्त्वाभूतेभ्यः परिदधाम्यरिष्ये इत्यु-ईम् ततोऽग्निप्रदक्षिणोक्त्याचार्याद
क्षिणतः उपविशतिमाणवकः ततः पुष्पचंदनतांबूलवासास्यादाय ॐ कर्तव्योपन
यनहोम कर्मणीकृताकृतावेक्षणरूपब्रह्मकर्मकर्तुममुकगोत्रममुकशर्माणंब्रा
ह्मणमेषिः पुष्पचंदनतांबूलवासोभिर्ब्रह्मत्वेन त्वामहंवृणे इति ब्राह्मणंवृणुया
त् वृतोऽस्मि तिप्रतिवचनं ॐ यथाविहितं कर्म कुर्वित्याचार्येणोक्ते ॐ करवाणी-
तिप्रतिवचनं ततोऽग्नेर्दक्षिणतः शतद्व्यं मासनं दत्वा तदुपरि प्रारथात्कुशानास्तीयाग्नि
प्रदक्षिणां कारयित्वा अस्मिन्कर्मणित्वमेब्रह्माभवेत्यभिधाय भवानीति तेनोक्ते त
त्रकल्पितासने ब्रह्माणामुदङ्मुखमुपवेश प्रणीतापात्रं पुरतः कृत्वा वारिणापरिपूर्यकुशे

(6)

ब्र.

४

राखाद्यब्रह्मणो मुखमवलोक्याग्नेरुत्तरतः कुशोपरिनिदध्यात् ततः परिस्तरणाम् बहि-
षचतुर्भागमादाय आग्नेयादिशानांतं ब्रह्मणोऽग्निपर्यंतं नैऋत्याहायव्यांतं अग्निः प्र-
णितापर्यंतं परिस्तरणंकुर्यात् ततोऽग्रेरुत्तरतः पश्चिमदिशी पवित्रलेदनार्थं कुशत्रयं प-
वित्रकरणार्थं साग्रमनंतरगर्भं कुशत्रयं प्रोक्षणीपात्रं आज्यस्थालीसंमार्जनं कु-
शाः पचउपयमनार्थं वेणिरूपकुशत्रयं समिधस्तिश्रः सुवः आज्यं पुर्णपात्रं एतानि प-
वित्रलेदनकुशानां पूर्वपूर्वदिशि क्रमेणासादनीयानी ततः पवित्रलेदनकुशैः पवित्रे-
छित्वा सपवित्रकरणाप्रणीतोदकं त्रिः प्रोक्षणीपात्रे निधाय हाभ्यामनामिकां गुष्ठा-
भ्यातज्जलं किंचित् त्रिरुक्षिष्य घणीतोदकेन प्रोक्षणीपात्रं निदध्यात् आज्यस्था-

(6A)

ल्यांमाज्यनिरूपाधिश्चपणम् ततो ज्वलत्तृणमादायाज्यस्योपरिप्रदक्षिणंभ्रामयित्वा
बन्हेतिष्येक्षेयः ततःस्त्रिःस्त्रुवंप्रतप्य संमार्जनकुशानामग्नेनंतरतोमूलैर्बाह्यतःस्त्रु
वंसंमृज्यप्रणीतोदकेनाभ्युक्ष्य पुनःस्त्रो प्रतप्य दक्षिणतोनिदध्यात् ततश्चाज्यमे
खतार्यत्रिप्रोक्षणीरुत्पुपावेक्ष्य समयद्रव्ये तन्निरसनंकृत्वा पुनः पूर्ववत्प्रोक्षणीरुत्पु
य उपयमनकुशान्वामहस्तेकृत्वा प्रजापतिमनसाध्यात्वा तूष्णीमुतिष्ठन्नग्नौघृताक्त
स्समिधस्त्रिः प्रक्षिपेत् तत उपविश्य सपवित्रप्रोक्षरामुदकेनप्रदक्षिणाग्निपर्युक्ष्य-
प्रणीतापात्रेपवित्रेनिधाय यातितदक्षिणाजानुर्ब्रह्मणान्वारब्धः समिद्धतमेग्नौस्त्रुवेणा
ज्याहुते जुहुयात् तत्रतत्तदाहुत्यनंतरस्कवावस्थिहुतशषवृत्तस्यप्रोक्षणीपात्रेप्रक्षेपः

ब्र.

५

(७)

ॐ प्रजापतये स्वाहा इदं प्रजापतये इति मनसा ॐ इंद्राय स्वाहा इदं मिद्राप इत्या
वारौ ॐ अग्नये स्वाहा इदं मग्नये ॐ सोमाय स्वाहा इदं सोमाय इत्याज्यभागौ ॐ
भूस्वाहा इदं भुः ॐ भुवस्वाहा इदं भुवः ॐ स्वः स्वाहा इदं स्वाहा एतामहान्माहन्त
यः ॐ त्वन्नो अग्ने वरुणास्य विद्वान्देवस्य हेडो अवपाशशिष्टाः पयिष्टो वह्नितमशोऽंश
चानो विश्वादेवा ५ सिप्रमुमुग्ध्यस्मत्स्वाहा इदं मग्निवरुणाभ्यां ॐ स त्वन्नो अग्ने व
मो भवोति नेदिष्टो अस्याडपसो व्यष्टो अवयक्ष्वणो वरुणा ५ र एणो विहिमृडिक् ५ स
हवो नवोधि स्वाहा इदं मग्निवरुणाभ्यां ॐ अयाश्चाग्नेस्य नभिः शस्ति याश्च सममि
त्वमपा अंसि अपानो यज्ञं वह्नास्य यानो धेहि भेषजं ५ स्वाहा इदं मग्नये ॐ ये ते शान्तं

५

(7A)

वरुणये सहस्रं याज्ञयाः याशाविततामहातः तेभिर्नो अद्य सवितो न विष्णुर्विश्वे मुंच
तुमरुतः स्वर्काः स्वाहा इदं वरुणाय सवित्रे विष्णवे विश्वेभ्यो देवेभ्यो मरुद्भ्यः स्वर्केभ्यः
ॐ उदुत्तमं वरुणाय शमस्मदवाधमं विमध्यमं अथाय अथावयमादित्यव्रते नवा
नागसो अदितये स्याम स्वाहा इदं वरुणादितये एताः पचाहुतयः प्रायः श्रितः संज्ञकाः
ॐ प्रजायते स्वाहा इदं प्रजायते इति मनसा इदं प्राजापत्यं ॐ अग्नये स्विष्टकृते स्वा
हा इदमग्नये स्विष्टकृते इति स्विष्टकृतं ततः संस्ववप्राशनं आचमनं च ततो ब्रह्मणे दक्षि
णां पूर्णपात्रं च दद्यात् तद्यथा ॐ अद्य ममास्मिन्नुपनयनहोमकर्मणी कृता कृतावे
क्षणरूपब्रह्मकर्मप्रतिष्ठार्थमिदं पूर्णपात्रं प्रजापतिर्देवतममुकगोत्रायामुकशर्मणो ब्रा

(४)

ब्र.

६

ह्यणायब्रह्मणेदक्षिणांतुभ्यमहंसंप्रददे इतिदक्षिणांदद्यात् स्वस्तितिप्रतिवचनम्
ततोब्रह्मग्रंथीर्विमोकः तत ॐ सुमित्रियान्त्रायत्रोषधयःसंतु इतिपवित्राभ्या
मानीयप्रणीताजलं तेनशिरः समृज्य ॐ दुर्मित्रियास्तमैसंतुयोस्माद्वेष्टियंचवषंढि
ष्मा इतिमंत्रेणैशान्यांप्रणीतान्युजीकरणम् ततस्तरणक्रमेणवर्हिरुत्थायवृत्तेना
भिघार्य हस्तैर्नैवजुहुयात् तत्रमंत्रः ॐ देवायातुविदोगातुवित्वागातुमितमनस्यस
त इमंदेवयज्ञ ५ स्वाहा वातेधाः स्वाहा इतिवर्हिर्होमः ततश्चाचार्याः कुमारस्यानुशास
नंकरोति ॐ ब्रह्मचर्यासानीत्याचार्याः असानीतिकुमारः आमयोश्चाशानेत्याचार्याः
अशनानीतिब्रह्मचारी कर्मकुर्वात्याचार्याः करवाणीतिब्रह्मचारी मादिवास्तुषुप्तेत्या

६

(8A)

चार्यः नस्वयाभितिमाएवकः वाचंयत्तेत्याचार्यः यच्छानीतिमाएवकः समिध
मादधेहित्याचार्यः आदधानीतिमाएवकः अथाग्नेरुत्तरतः प्रत्यङ्मुखवायोपवि
ष्टायाचार्यचरणोपसंग्रहणपूर्वकमुपसन्नायाचार्यसमीक्षणायाचार्यः स्वयमपि
समीक्षितायास्मै निवारितशंखतुर्ग्यादिशब्ददृष्टांशके सावित्रीमन्वाह तत्रप्रथमावृ
त्तोक्रमः ॐ भूर्भुवः स्वः तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि धियो यो नः प्रचोदयात् ॥
द्वितीयायां ॐ भूर्भुवः स्वः तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि धियो यो नः प्रचोदयात्
तृतीयायां तु ॐ भूर्भुवः स्वः तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि धियो यो नः प्रचोदया
त् ॥ अत्रसहपाठोविशेषः अथमाएवकः आचार्यदक्षिणदिशी अग्निपश्चिमोपवि

(१)

ब्र.

७

ष्टो घृताक्तशष्क निषिद्धे तरे धनेन पंचाहुतिर्जुहुयात् ततः ॐ अग्नये शुश्रवः शश्रवसं
मांकुरु स्वाहा १ ॐ यथा त्वमग्ने सश्रवः सश्रवा अग्निसि स्वाहा २ एवं मा २ सश्रवः सौश्रव
सं मांकुरु स्वाहा ३ ॐ यथा त्वमग्ने देवानां यज्ञस्य निधीया अग्निसि स्वाहा ४ ॐ एवमहं
मनुष्याणां वेदस्य निधियो भूयासः स्वाहा ५ ततः प्रदक्षिणमग्निं वारिणा पर्युक्ष्य उत्था
यस्व प्रादेशमित घृताक्तपलाशसमिधमादाय ॐ अग्नये समिधमाहार्षे बृहते जातवेद
से यथा त्वमग्ने समिधा समिधस एव महमायुषामेधया वर्चसा प्रजया परशुभिर्ब्रह्मवर्चसे
न समिधे जीव पुत्रो ममाचार्यमेधाव्यहमसान्य निरा करिष्युर्यशस्वि ते जस्वी ब्रह्मवर्चस्य
न्नादो भूयसः स्वाहा इति मंत्रेण जुहुयात् एवं समिधांतरद्वयं जुहुयात् तत उपविश्य घृ

७

(9A)

ताक्तशष्कनिषिद्धतरेंधनेनपंचाहुतिर्जुहुयात् ॐ अग्नयेऋश्रवः सश्रवसंमाकुरुस्वा
हा १ ॐ यथात्वमग्नेऋश्रवः सश्रवाऋसिस्वाहा २ ॐ एवंमां ५ सश्रवसौश्रवसंमा
कुरुस्वाहा ३ ॐ यथात्वमग्नेदेवानांयज्ञस्यनिधियाऋसिस्वाहा ४ ॐ एवमहंमनु
ष्याणां वेदस्यनिधियोभूयासः स्वाहा ५ ततः प्रदक्षिणामग्नीं पर्युक्ष्य तूष्णीपाणिप्र
ताप्य मुखं प्रतिमंत्रांतेववृशत्याचार्यः ॐ तनूयाऋग्नेसितन्वमेपाहि ॐ आयुर्द्वा
ऋग्नेस्यायुर्मदेही ॐ वर्चोदाऋग्नेसिवर्चोमेदेही ॐ अग्नेयन्मेतन्वार्त्तनंतन्मेऋ
पृण ॐ मेधामेदेवः सविताऋदधातु ॐ मेधामेदेवीसरस्वतीऋदधातु ॐ मेधां
मेऋश्विनौदेवावाधतापुष्करस्त्रजौ ततः सर्वगात्रादिषु दक्षिणपाणिनास्पर्शः तत्रप्रत्ये

(10)

ब्र-

८

कंसत्राः ॐ अंगानिचमप्राप्यायतां इति सर्वगात्रालंभने ॐ वाक्चमप्राप्या
यतां इति मुखालंभने ॐ प्राणश्चमप्राप्यायतां इति नासिकयोः ॐ चक्षुश्चम
प्राप्यायतां इति चक्षुषोः ॐ श्रोत्रश्चमप्राप्यायतां इति कर्णयोः ॐ यशोबले
चमप्राप्यायतां मिति मंत्रपाठम् ततो दक्षिणहस्तेन सुवाग्रगृहीतभस्मना ॐ आ
युषजमदनेरितिल्लारे कश्यपस्यत्रायुषमिति प्रीवायां ॐ यद्देवेषुत्रायुषमिति
दक्षिणबाहुमूले ॐ तन्नो अस्तत्रायुषमिति हृदि इति माणवकस्यत्रायुषं कु
र्यात् ततो व्यस्तपाणिभ्यां पृथिवीस्पृशन्वैश्वानराभिवादनं कुर्यात् तत्र प्रकारः
अमुकगोत्रोहं अमुकप्रवरोहं अमुकशर्माहं भो वैश्वानर अभिवादये ततो

(10A)
नैनैवप्रकारेणवरुणासंबोध्याभिवाद्याचार्य्यतथैवाभिवादयेत् तत्रायुष्यानभवसौम्ये
त्याचार्य्योब्रूयात् ततोभिक्षार्थपात्रमादाय प्रथमंमातुः सकाशात्भवतिभिक्षांमेदेहि
इतिप्रार्थनानंतरं तदन्ममाचार्य्यायनिवेद्य पुनःस्तथैवभिक्षांतरंयाचेत् ततश्चाचा
र्येणाभुक्ष्वेत्यनुज्ञातोभोजनंकुर्यात् ततस्तथायफलपुष्पसमन्विताज्यपूर्णस्त्रुवेणुब्रं
ह्यचारीदक्षिणकरस्पृष्टेनाचार्य्यः पूर्णाहुतिंदद्यात् तत्रमंत्रः ॐ मूर्धानंदिवोअर
तिपृथिव्यावैश्वानरमृतआजातमर्मांकविःसम्राजमतिथिंजनानामासन्नापात्रंज
नयंतदेवाःस्वाहा इतिमंत्रेणाचार्य्यः पूर्णाहुतिंदद्यात् अथक्षारलवणमधुमांसं
दिनिवृत्तिः उद्धतजलस्नानदंडकृष्णाजिनादिधारणवृक्षारोहणविषमभूमिलंघन

(11)

ब्र

९

नमस्त्रीतिरीक्षणास्त्रीसभोगव्यसनव्यावृतीरूपाब्रह्मचारिणोनियमः तद्दिनेतुब्रह्म
चारिवाग्यतोहः शेषस्थितएवगमयेत् ततः सायंसंध्याकृत्वातस्मिन्नेवाग्नौपूर्ववत् प
र्युक्षणापरिसमूहनेकृत्वा वाचंविस्मृजेत् परिसमूहनंतुघृत्ताक्त शष्कनिषिद्धेतरेंधन
स्याग्नौप्रक्षेपः ततः सायंसंध्यामुपास्यप्रतिदिनंसायंप्रातरपिब्रह्मचारिणाकर्तव्य
इति अथवेदारंभः ततः कृतनित्यकृपश्चाचार्यः हस्तपरिमितांचतुरस्त्रांभूमीं कुशे
परिसमूह्यतात्कुशानैशान्यांपरित्यज्यगोमयादकनोपलिप्यस्त्रुवमूलेनस्फेनवाप्रार
ग्र प्रादेशमात्र मुत्तरोत्तरक्रमेणात्रिरुल्लिरव्य उल्लेरवनक्रमेणानामिकांगुष्ठाभ्यां
मुद्गत्यजलेनाभ्युक्ष्य तवीजकांस्येनाग्निमान्तीय प्रत्यगमुखंनिदध्यात् ततपुष्पचंद

९

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com